



Det Gröna VD-nätverket
för företagsledare med grönt hjärta och ett globalt perspektiv

Stockholm 2008-04-09

Pressrelease

Från Det Gröna VD-nätverket

Angående Ekologiskt byggande i Stockholm

Klimatsmart ny stad byggs i Stockholm

Det gröna VD-nätverket lanserade idag sin plan för en ny ekologisk stad i Stockholm. En tät blandad stadskärna med 10 000 lägenheter i passivhus – välisolerade byggnader som till stor del värms upp genom belysning, hushållsapparater och de boende själva – kan placera Sverige i täten för hållbar stadsutveckling. Tanken är att bygga en modellstad som kombinerar det bästa av den traditionella stadens urbana kvalitéer med de senaste innovationerna vad gäller energisparande, värme, isolering, återanvändning och transporter.

– Vi siktar på att bygga världens grönaste stad, varken mer eller mindre, förklarade Salvatore Grimaldi, ordförande i det nystartade nätverket för ”företagare med grönt hjärta och globalt perspektiv” vid dagens presskonferens på Grand Hotel i centrala Stockholm.

Bakgrund

Näringslivet arbetar idag aktivt med begreppet Corporate Social Responsibility. Genom att kombinera ekonomiskt lönsamma affärsmodeller, miljövänlig produktion och socialt ansvar kan vi möta hotet om global uppvärmning. Det är ett närmast självklart projekt att bygga en stad som i sig kombinerar alla aspekter av hållbar utveckling.

Salvatore Grimaldi, vd för Grimaldi Industri AB och en av initiativtagarna till Det Gröna VD-nätverket, pekar på en viktig utmaning: att överbrygga gapet mellan dagens människors önskan om att leva på ett mer hållbart sätt – och situationen i de flesta västerländska städer.

– Bilindustrin har på senare år hörsammat den globala utmaningen om att ta fram mindre miljöförstörande tekniker och energisystem. Flyget är också på god väg. Men titta på situationen i våra städer. Vi saknar fortfarande till stor del transportsystem som är energieffektiva, minskar luftföroreningar och olyckor – och samtidigt gör det möjligt att leva utan att vara tvungen att ta bilen till arbete, skola, affärer och nöjen. Den sorts stad som vi ärvt från rekordåren efter andra världskriget är i sig själv transportgenererande – med långa avstånd och en gles och uppdelad bebyggelse.

– Idag ger snabbtåg, nya spårvagnssystem och väl utvecklade promenad- och cykelvägar en möjlighet att återvinna våra städers vitalitet, eftersom de både minskar behovet av skrymmande parkeringsplatser och minskar olyckor, trafikstockningar och buller. Jag talar om stadsmiljöer som genom sin utformning inte slösar på energi eller tid, som går det lätt för människor att mötas. Exempel är den italienska piazzan med sitt lilla hörncafé, det engelska marknadstorget med sin pub – eller varför inte den svenska stadsparken utan motortrafik där både barn och äldre kan känna sig välkomna och trygga.

– Det är en sådan stad vi vill bygga på Årstafältet – attraktiv, inspirerande och varför inte också romantisk och mystisk? Och på samma gång byggd med hjälp av det senaste inom grön teknologi, från transport- och energisystem till byggnadsmaterial och återanvändning av vatten. Även om jag inte är arkitekt eller planerare, tror jag att det här projektet på Årstafältet, kan visa för världen att ”hållbart” också kan betyda ”vackert”.

Platsen

Den föreslagna nya staden är tänkt att byggas på Årstafältet, mellan två bostadsområden från miljonprogrammets år (Valla Gärde och Östberga) och industriområdet vid Enskedefältets villaområde och partihallsområdet. Snabbspårvägen och den nya pendeltågsstationen i Årstaberg ligger intill fältet som därför lätt kan nås utan bil. Modellen över projektet visar en tät stadsmiljö med småskaliga stads kvarter, ett stort antal traditionella torg och parker och ett gatunät med allt från breda boulevarder, mindre stadsgator och gränder – hoplänkade med omgivande stadsdelar.

Den nya staden, kallad **Årstad** efter placeringen på Årstafältet, är i dagsläget ett relativt outnyttjat förortsfält, med odlingslotter och en övningsbana för golf som

främsta utbud. Den föreslagna bebyggelsen kan skapa en levande ny stadskärna som är lätt att nå såväl via traditionella gator för bil och busstrafik, som gång- och cykelväg samt spårväg. De omgivande stadsdelarna är i huvudsak planerade efter andra världskriget, utifrån de då rådande stadsplaneringsidéerna där olika funktioner – som boende, arbete och rekreation – skulle byggas i varsina områden. En ambition är därför att projektet, genom att erbjuda en genuin stadsmiljö, ska bidra till att minska på trycket på dagens relativt lilla innerstad – både vad gäller hyresnivåer och trafikflöden.

Byggnaderna

Byggnadshöjden varierar mellan 2 och 6 våningar och innehåller – om den föreslagna lokala byggnadsstadgan följs – både lägenheter, kontor och service. Mönstret har drag av 1800-talets stenstadskvarter och äldre medeltida stadsmönster. Projektet försöker så att säga "slå två flugor i en smäll" – både att åtgärda dagens så kallade "stadsbrist" i Stockholm och att samtidigt erbjuda investerare, byggare, ingenjörer och arkitekter ett stort område där energieffektiva konstruktionsmetoder och -material kan testas och utvärderas. Ett viktigt mål är att introducera passivhus på bred front – välisolerade byggnader som enbart värms av solenergi, lampor, hushållsapparater och de människor som bor och arbetar i byggnaderna. Enligt **Passivhuscentrum**, ett nystartat samarbete mellan Västra Götalandsregionen och Alingsås, som är en ledande kommun inom energieffektivt byggande, kan passivhus minska koldioxidutsläppen med 70 procent och energianvändningen med upp till 90 kWh per kvadratmeter – jämfört med vad som krävs i dagens nybyggnadsregler.

Projektet i siffror:

Bostäder (i lägenheter)	970 000 kvm
Kommers/service/utbildning/kontor	320 000 kvm
Småindustri/tillverkning/kultur	95 000 kvm
Total byggnadsyta	1 400 000 kvm
Genomsnittlig hushöjd	4,7 våningar
Exploateringsgrad, täthet	1,6 till 1,2
Ungefärligt antal boende	30 000
Ungefärligt antal arbetande	3 – 12 000

Några röster om projektet

HANS EEK, arkitekt och energiexpert vid Passivhuscentrum, ser förslaget att bygga en hel stad utan någon som helst energitillförsel från omgivningen som ett lysande tillfälle för investerare och politiker att placera Sverige som nation i tätplatsen för både lönsam och hållbar stadsutveckling.

– En stad är så mycket mer än enbart tekniska installationer, menar Hans Eek. Om projektet genomförs kan det visa – inte bara i siffror och diagram – att hotet om global uppvärmning inte bara består av hot – utan även kan generera positiva lösningar. Om vi agerar idag, kan politiska beslutsfattare och näringslivet visa i praktiken – på en plats som mer än 30 000 människor kommer att kalla ”hemma” – att det går att ”rädda världen” utan att behöva återgå till medeltiden eller avstå från den moderna teknikens välsignelser.

– Dessutom, om ett stort antal byggprojekt initieras samtidigt och på samma plats, kan marknaden för energieffektiva lösningar breddas – vilket öppnar för nya affärsmöjligheter, både hemma och utomlands. Det är närmast omöjligt att överskatta marknadspotentialen för grön byggnadsteknik, utrustning och energisystem, menar Hans Eek.

JERKER SÖDERLIND, arkitekt och teknologie doktor, forskare vid KTH har tagit fram förslaget till stadsplan för Årstad. Han menar att Stockholm behöver ett nytt spjutspetsprojekt efter Hammarby Sjöstad, det snart färdigbyggda stadsprojekt som redan placerat Stockholm på kartan över ekologiskt byggande.

– Jag jämför Årstad med två av dagens mest uppmärksammade internationella ekologiska stadsprojekt - **Dongtan** nära Shanghai i Kina (kallat världens första ekologiska stad) och **Masdar** i Abu Dhabi (kallat världens första koldioxidneutrala stad), säger Jerker Söderlind.

Jerker Söderlinds förslag till stadsplan, som först presenterats i en rapport från Stockholms Handelskammare, hänvisar till den viktiga policyartikel som undertecknades av generaldirektörerna för Vägverket, Banverket och Boverket i augusti 2007. Artikeln, publicerad på DN Debatt, menade att det var dags att skrota gamla ideal för hur våra städer ska byggas. Generaldirektörerna förklarade att en tät och blandad stad är mer ekologiskt hållbar och samtidigt drar till sig framtidens företag. Därför behövs regler som gör det möjligt att bygga täta nya stadsmiljöer – särskilt i landets storstäder.

– Jag ser två stora utmaningar för ett projekt av det här slaget i Sverige. - Den första handlar om att här, i den gamla industrialiserade världen, i ett betydligt kallare klimat, anta den utmaning som de nya tillväxtländerna står för. Det är bara att gratulera Kina och Abu Dhabi till sina ekologiska städer, som visar på en vilja att genomföra en teknologisk revolution utan att upprepa en del av de misstag som vi begick under tid då oljan flödade. Den gamla stadsbyggnadsmodellen från 1900-talet – den utspridda och glesa bilstaden – har ju visat sig vara både ekologiskt slösaktig och från ett humanistiskt perspektiv ofta både osäker och oattraktiv.

Den andra utmaningen, menar Jerker, handlar därför om att skapa en hållbar stad som i alla avseenden är integrerad med och kommunicerar med omgivande stadsdelar, landskap och befolkning.

– En vanlig invändning, som nästan alltid kommer upp när nya projekt presenteras, är att det är fel att omvandla ett mer eller mindre "grönt" område till stad. Vi kommer säkert att få höra att ny bebyggelse bara bör tillåtas på redan exploaterad mark eller långt bort från Stockholms centrum. Men historien om staden har alltid handlat om omvandling av skog och ängar till gator, kvarter, torg och parker.

– Valet idag handlar om vi ska bygga glesa bostadsområden på platser som framtvingar långpendling – ofta med bil – eller om vi ska bygga centralt, på ett sätt som gör det möjligt att gå, cykla, ta buss eller spårvagn. Ekologi handlar ju om, enligt den ursprungliga definitionen, om effektiv hushållning med begränsade resurser. Lägg därtill det faktum att Sverige, för första gången på 100 år, här kan bygga en riktig stadsmiljö med blandade funktioner, med kontor, restauranger, affärer och kultur i botten våningen på de flesta bostadshus.

– Vi försöker återgå till den klassiska blandade stad som människor byggt i tusentals år före oss. Och samtidigt, visa världen att ett energieffektivt byggande också är en bra affär. På sätt och vis kan projektet sammanfattas med titeln på en amerikansk science fictionfilm från 80-talet: "Tillbaka till framtiden".

STEN SÖDERBERG, initiativtagare till Det Gröna vd-nätverket samt chefredaktör för "Forskning och utveckling" samt "Energiteknik – Green Management Magazine", ser projektet som en möjlighet för både näringsliv och politiska ledare att stärka Stockholms varumärke som Capital of Scandinavia.

– Att vara den ledande staden i Skandinavien – inte bara Sveriges huvudstad – kräver att beslutsfattare förmår, åtminstone inom vissa områden och för viss tid, lägga politiska och ekonomiska intressen åt sidan och verka för ett gemensamt överordnat mål. De flesta aktörer är eniga om att Stockholm ska vara en stad som

uppmuntrar investeringar och håller en hög teknisk profil. Men också en stad som erbjuder rättvis tillgång till service, utbildning, sjukvård, transporter – och med högt ställda miljökrav.

– Att bygga en ekologisk stad är ett utomordentligt sätt att stärka Stockholms position som ledande inom grön teknologi. Och vi vet alla att stadsplanering är en aktivitet som tar tid – många beslut som fattas av en majoritet måste genomföras av en annan politisk konstellation – flera år senare.

Söderberg understryker att den Europeiska Unionen har beslutat att reducera energianvändningen i byggnader med 20 procent till år 2020 och med 30 procent om andra industriländer är beredda att göra detsamma. Detta mål kan inte bara behandlas som en önskedröm eller en förhoppning, menar Söderberg.

– Detta är ett helt realistiskt mål, om vi agerar nu. Men marknaden för ny teknologi behöver politisk stöttning för att ta vara på tillväxtmöjligheterna. Om vi börjar bygga en grön stad, kommer vi att vinna både i kunskap och etablera slagkraftiga produktionssystem för den än större och mer komplexa uppgiften – att bygga om och renovera det existerande byggnadsbeståndet. För att spara energi i framtiden behöver vi investera nu.

Om "Det Gröna vd-nätverket"

Det Gröna vd-nätverket är ett samarbete för företagsledare med grönt hjärta och ett globalt perspektiv. Målsättningen är att skapa ökade förutsättningar för ett hållbart, klimatsmart samhälle med högsta möjliga respekt för människor och miljö. Första nätverksträffen ägde rum i februari, och idag har nätverket 42 medlemmar.

Sten Söderberg är en av initiativtagarna till Det Gröna vd-nätverket och uttrycker ett brinnande engagemang för miljö-, energi- och transportfrågor. Ett engagemang som han menar delas av många ledare på viktiga positioner.

– Jag ser många företagsledare med ett genuint intresse av klimatfrågorna. Genom Det Gröna VD-nätverket får de en chans att tillsammans attackera problemen och skapa lösningar.

Sten Söderberg beskriver paralleller med tidigare väl utvecklade civilisationers förfall och undergång, romariket och inkakulturen är bara två exempel. Dessa misslyckanden, menar Söderberg, bestod i grund och botten av oförmågan att förutse och identifiera problem.

– Vi befinner oss nu i en klimatkris, problemen är tydliga och vi inser vad som kommer hända om vi inte gör något nu. Det Gröna vd-nätverket har valt att agera och

kommer nu att göra allt för att skapa snabba resultat. 2009 är för oss ett viktigt mål. Då kommer Sverige vara ordförandeland i EU, och Det Gröna vd-nätverket strävar efter att Stockholm och Sverige då ska ha ett föregångsexempel att visa upp. Årstad har potential att bli en världsnyhet. Naturligtvis innebär detta också stora affärsmöjligheter för Sverige och svensk teknologi – vi står inför en ny industriell revolution inom clean tech.

– Med stöd av det gröna vd-nätverket och båda politiska blocken tror jag att Årstad-projektet har utomordentliga chanser att visa upp en ny ”svensk modell” för resten av världen. Det gröna VD-nätverket är därför berett att ta på sig ansvaret – och de initiala kostnaderna – för planeringen av denna gröna nya stad.

– Detta kommer att göras i öppen kommunikation och dialog med alla aktörer och intressenter, liksom med de boende i området runt fältet. Vi kommer att inbjuda alla som är intresserade av grön teknologi och hållbar utveckling att ta del i det äventyr som det innebär att bygga den mest komplexa organisation som mänskligheten förmår – en stad.

Bakom Det Gröna vd-nätverket står **Kompetensgruppen** i Sverige AB, som formellt ansökt om markanvisning för att utveckla marken på och kring Årstafältet, med avsikt att skapa ett brett sammansatt utvecklingsbolag för byggandet av Årstad. Om anvisningen accepteras av Stockholms Stad, kommer arbete med förslag till detaljplaner, markundersökningar, trafik, byggnadsregler och planer att påbörjas i år. Ambitionen är att påbörja byggnadsaktiviteter 2009 eller åtminstone senast 2010.

Kontaktinformation

Hemsida: www.vdnatverket.se

Adress: Det Gröna vd-nätverket,
KompetensGruppen i Sverige AB,
World Trade Center, D8,
111 64 Stockholm

Kontakt, projektadministration: Anna Sandell, +46 (0)8-202110
anna.sandell@kompetensgruppen.se

Mediakontakt, vd-nätverket: Helena Karlsson, +46 (0)70-5150085

Mediakontakt, Årstad-projektet: Jerker Söderlind, +46 (0)733-949090